

Cum Ate
facij des-
cenderunt
in heron-
thrum.

dum lacu: & quos Jupiter expulit, Pluton
lubenter in propria munia atque ministeria
admisit. Virgil. 12. *Aeneid.* à v. 846. Utpo-
tè Furias, & pepulit, & odivit Jupiter,

Virgil. *Paribusque revinxit*
Serpentum spiris, ventosaque addidit alas.
Ha Jovis ad solium, serique in limine Regis
Apparent, acuuntque metum mortalibus agris;
Si quando lethum horrificum, morbosque
Deum Rex

Molitur, meritas aut bello territat urbes.
Etsi de Lucifero fabula, ab Anonymo in
Observation. ad *Mytholog.* Natal. Comit. cap.
4. sumitur pro Eva, uxore Adami (quæ
adinftar Junonis virum seduxit, & fuit origo
malorum, ex cujus curiositate, tanquam
è pyxide Pandoræ, exierunt mala in mun-
dum, quæ pridem in hominum felicitatem,
reclusa erant. Hesiod. 1. de *Dieb. & operib.*
& in *Theogon.* accinit:

Hesiod. *Prius vixere homines, verum absque*
dolore,
Absque malis, morboque gravi, tristisque se-
necta:
At mulier raptò de poclo regmine, sparsit
Omne mali genus, & morbos, curasque mo-
lestas.

Idem Cyrill. lib. 3. *Contra Julian.* in prin-
cip. Hygin. lib. 2. n. 16. *Palephat.* lib. 1. n.
35. Claud. Minos in *Emblem.* 44. Alciat. &
Horat. 1. *Carm.* Od. 3. v. 30. Alia Ifagog.
Jul. n. 27.

Puerpe-
rium Isidis.

22 Hac etiam die inter Ægypti hiero-
phantas & sacrorum Mystas puerperium ce-
lebrabatur Isidis, in æquinoctio verno; eò
quòd Horus & Harpocrates nati in Solstio
brumali. Plutarch. de *Iside & Osirid.*
Nos 25. *Decembr.* n. 25. Dicta mater Hori,
id est, splendoris; & Harpocratis, hoc est, si-
lentij. Causam excogitat sed temerè Jacob.
Bolduc, 2. de *oggi Christian.* c. 15. astruens
Isidem apud Ægyptios, non fuisse foeminam,
sed sub hujus nomine Sapientiam doctri-
namque priscam à primis post diluvium Pa-
tribus, antequàm ab Ægyptijs fabulis enor-
miter corrumperetur; cum prius ut Numen
pulchritudinis summà majestatis commen-
datione per orbem universum à cunctis coleretur,
tot nominibus insignita, quot scienti-
tiæ facultatibus ornata: unde dicta *Miner-
va, Diana, Proserpina, Urania,* &c. equidem
mystico nomine gratias ac Veneres cuncta-
rum Dearum continebat. Hoccine supposito
cogitamine (cui non suffragor, quoniam
voluntarium ratiocinium, & ludicrum; si-
cut quod etiam ibidem à cap. 16. affirmat,
apud Græcos vocari Jonen, Inachi, seu Pro-
methei filiam, quam in Ægypto celebratam

Isidem; de quo Ovid. 1. *Metamorphos.* à fa-
bul. 11. Natal. Comes, ibid. & 8. *Mytholog.*
cap. 19. Gyrard. *Syntagm.* 12. n. 55. & 13.
n. 51. Hygin. *fabul.* 145.) exponi valet sen-
su aptiore, quo Isis titulo signetur Hori ge-
nitrix & Harpocratis. Inter Ægyptios erat
communis sapientia, & etiam apud Sacer-
dotes occulta, diversis figuris hieroglyphicis,
quas nisi inter professores nefas inter-
pretari: quapropter Isis quia Sapientia erat
mater Splendoris: sed quia inter mystas oc-
cultata; mater etiam Harpocratis, per quem
signabatur silentium, ore digito clauso;
ut sæpe videbimus ex Pier. Valer. Alexandr.
Neapolit. & Kircher. in *Obelisc. Pamphil.* &
Oedip. Ægyptiac.

Quare ho-
rum dicta
mater?

DIES XXIII. MARTIJ.

1 **G**Rad. 3. Arietis, cum pluvia, & X. K.
interdum tonat. Est æquinoctium.
Columel. & Ptol. Leonis simulacrum manè
occulatur. Novid. K. P. Spica Virginis ma-
nè occidit. Junctin. K. Astrolog. Cauda Scorpij
occidit manè. Alfeld. *Uranom.* Sub hac
Arietis parte qui nati, juxta Maternum,
surdus, monoculi & stolidi fatuitatis fu-
rore correpti erunt. *Vir dextra ostendens man-
di varietatem, sinistra zona depictæ adposita.*
Sphær. Arab. *Signat virum dilectorem pacis.* R.
Avenar.

Adam con-
ditur.

2 Dies sexta Orbis, in quo terram ju-
mentis, reptilibus & cæteris bestijs, de hu-
mo formatis, speciosè decoravit Conditor.
Hominem eodem hoc die condidit. Rabb.
Abraham. Mihi cum multis supremæ aucto-
ritatis placet, d. 20. fuisse orbis principium.
Fuit decretum Concilij Palæstini sub Victo-
re Papa, quod citat Beda de *Æquinoct. ver-
nal.* Adrich. Ann. 1. *Mundi,* Alap. in *Genes.*
1. 12. Perer. Bonfr. Leonard. Mar. & Suar.
de *Oper. sex dier.* & in 3. p. D. Th. quæst. 35.
Plasmatum hominem in Agro Damasceno
apud Hebron (de quo Adrich. in *Juda,* n.
145.) transtulit in paradysum, hortum amœ-
nissimum, in cujus medio erat arbor vitæ
& arbor scientiæ boni & mali, aliæ variæ ar-
bores, herbæ & flores odori multiplices:
ibidemque fons scærens, ex quo quatuor no-
bilia flumina, post egressum ab horto in
terram absorpta, & alibi ut universum irri-
gent, emergentia. In paradiso collocatus
Adamus, Hebraicè nomina indidit cunctis
animantibus, jussu Dei ad illum adductis:
eodemque die condidit Evam. Reliqua d.
25. Quæ facta à Deo post expulsionem Ada-
mi de Paradiso in extremo hujus diei, dixi-
mus,

Transfer-
tur in pa-
radysum.

Quis
horum?

mus, die 14. n. 10. ex Gasarell. Vid. Abul.
in *Numer.* 22. quæst. 10. Addit Alapid. hic
v. 3. à Rabbini etiam fictum forcipum for-
mam descendisse de cælo: aliàs haud po-
tuisset ab homine excogitari. Cor eorum
vanum est.

Lilith.

Noamath.

3 Videnda vanissima. Die 6. quo for-
matus est Adamus, educata in conjugem Eva;
sed Talmudistæ ante illam, quæ producta ex
ejus costa; aliam è limo terræ formatam,
nomine Lilith, Latine Lilitis, habuisse per
130. ann. blaterant: & toto illo tempore
ex ea genuisse Demones. Elias in *Tisbi,* sub-
dit: *Nostri sapientes dicunt, quod Noamath,*
seor TubalKain fuerit, ex qua Demones nati.
Verùm cum suis contradicere videretur,
altius commentus anilem fabulam, qua
pueri paverent. Ita enim infit loc. cit. R.
Salomon dicit Lilith esse nomen Dæmonis. Inve-
nitur porò scriptum, quòd in 120. annis, qui-
bus Adam continuit se ab uxore sua Eva, ve-
nerint ad eum Demones (ergo jam erant)
& conceperint ab eo; sicque genuerint demones &
Lamias & Lemures. Alio in loco inveni quatuor
esse matres dæmonum, Lilith, Noamath, Oge-
reth & Machalath. Hæc Lilith dicitur Lamia,
& Strix, de ejus malignitate in infantes di-
cemus, 9. *Majj.* In defensionem præstigia-
rum Lilith, inter Hebræos plures supersti-
tiones. Paraphrasi Chaldaic. in illud *Can-
tic.* 8. 3. *Lava ejus sub capite meo, & dextera*
&c. legitur: *Dixit cæcus Israel: Ego electa sum*
supra omnes populos; quia alligo frontalia manui
*sinistræ meæ & capiti: chartulaque infixæ est late-
ri dextro portæ meæ & cuius terra pars respicit tha-
lamum, ut non habeant licentiam demones ad nocen-
dum mihi.* Alia 26. *Augusti.* n. 9. & 30. in na-
tali Nephthes.

Abraham
tenetur à
diabulo.

Esau rece-
dit à Jacob.

Exilium
10. Tri-
buum.

sub tempore Osee Regis Israël, qui direpris
cunctis, decem Tribus transtulit ultra mon-
tes Caspios, vel in Mediam, ut alijs placet
cum Osee Rege; post 857. ann. ex quo Ma-
jores eorum Ægyptum egressi, armis & au-
xilio Dei Chanagos debellarunt. Joseph. 9.
Antiq. cap. 14. & Adrich. Ann. 3227. Reucl.
ex 4. *Reg.* 17. 18. ubi: *Non remansit, nisi tri-
bus Juda tantummodo.* Accidit vastatio anno
4. Ezechia Regis Juda: tuncque capti-
vus in Ninivem adducitur Tobias cum
uxore & filio. Ultra non redierunt in pa-
triam 10. Tribus, vel soluta captivitate
Babylonica. *Dug tantum Tribus* (infir Joseph.
d. 11. cap. 5.) *per Asiam & Europam sub Ro-
mano degunt imperio: decem autem tribus nunc*
quoque ultra Euphratem sunt infinita hominum
*millia. Unde reliqua Israelitarum multitudo assue-
tum jam domicilium noluit relinquere.* Ex his
Antichristus, ut astruit Maluend. lib. 3. à
cap. 5. *Per Septentrionem sparsi* (ait Briet. Ann.
3314.) *& effusi in Indias, in Americam quo-
que penetrarunt, si vera sunt Hebræa, qua jactan-
tur in his regionibus monumenta. Huc quoque Ju-
dithe ortum referas ex maxime probabili senten-
tia. Salmanasar, ne deserta fieret terra Is-
raël, in illam transtulit Cuthæos & Babylo-
nios. 4. Reg. 17. 24. Tobias Regi gratus ab
illo fit dispensator Regius. Text. Græc. *Tob.*
1. 14. Maluend. *Agorastes;* de quo munere
Jul. Poll. lib. 3. cap. 25. Id est, Opsonator, vel
præfectus annonæ Regiæ (Dedicatio templi
secundi, seu Zorobabel, hodie signatur à
Petro Comestore, in *Judith.* cap. 3. Fallitur:
vid. 3. *Februar.* à n. 1.) Interim Osee cum
ignominia jacebat vincus in carcere in Me-
dia cum reliquis captivis, qui secum addu-
xerunt vitulos aureos, prout somniant Rabi-
bini. Juxta Genebr. Ann. 3440. A Phul ve-
xatus est Israël, à Teglah-Phalasar tractæ
in exilium tribus Ruben, Gad & dimidia
Manassè cum Vitulo aureo, qui in Dan. A
Salmanasar, Aser, Isachar, Zabulon & Ne-
ptali, reliquas vectigales faciens, & secum
ferens Vitulum è Berhel: deinde rebellante
Osea, Ephraim, & altera dimidia Manassè
cum Rege. Videtis, *Tom.* 7. T. 9. à num. 3-
22. *Majj,* n. 3. & 5. *Septembris.* n. 4. & trans-
migrationem per Teglah-Phalasar; 11. *Aug-
ust.* n. 3. Hac in die signantur à Septuaginta
scriptæ & obsignatæ litteræ abolutoriæ
cædis Hebræorum, ab Assuero decretæ; de
quibus 23. *Majj,* n. 7. ubi dicemus. Vide
Serar. quæst. 29.*

Captivitas
Tobias.

Judith na-
scitur.

Cuthæi in
Judæa.
Tobias ho-
noratur à
Salmanasar

Dedicatio
templi, 2.

Transsi-
grationes Is-
raelitarum
& vitulo-
rum, quo
ordine &
tempore.

Rescinditur
in Judæos
decretæ cæ-
des.

Christi ga-
stia.

6 Hominis 38. annis apud Piscinam de-
cumbentis erectio à Christo Domino, Pa-
schate 3. & ejus iter in Bethaniam proximis
Yyy mor-

morti Paschate 4. Reufner. Prædicit hoc in tempore, se post biduum, putâ in die Paschæ, crucifigendum: & hoc in die Judas pacificatur cum Judæis 30. argenteis Magistri traditionem. Alap. in *Chronotax.* n. 67. Ingressus est ad eos, cum in atrio Pontificis Caiphæ congregati Principes consultabant, quomodo Jesum dolo tenerent & occiderent; caventes, ne tumultus fieret in populo. Adrich. & Marian. in *Diar. Postrem. Pasch.* n. 7. qui n. 6. biduo ante Pascha indicat cœnam apud Simonem Leprosum & cœtera, de quibus d. 19. n. 9. Castello placet hac die iterum super caput Jesu, recumbentis cum Simone Leproso, Magdalenam fracto alabaistro effudisse unguentum pretiosum; tuncque iratum Iscariotem furiosum decrevisse Magistrum Pontificibus tradere. Idem cogitat Alap. quò supra. Baronius Ann. *Christi.* 34. n. 4. ut solvat antilogiam, cogitat hac die factum convivium Bethaniæ biduo ante Pascha in domo Simonis Leprosi; ex *Marth.* 26. 6. *Marc.* 14. 3. omnino distinctum ab illo exhibito etiam Bethaniæ ante sex dies Paschæ, ubi Lazarus fuerat mortuus; qui simul redivivus discumbebat, ex *Joanp.* 12. 2. Sic antiloquium dissolvitur: igitur juxta textus varietatem, diversa elucet convivia, discretis diebus, ac domibus.

7 Romæ, dies ultimus ex quinquatrijs, dictus *Tubilustrium*; quo in atrio Sutorio sacrorum Tubæ lustrabantur. *K. V. R.* Reufner. Gyrald. & Rosin. ex Varrone, 4. cap. 7. consentit Bucelin. sed David Origanus in *Kal. Roman.* seu *Epitome. Fistor.* ait: *Quinquaguarum Roma agitari cepta. Primo die sacrificia fiebant, nefisque digladiari: sequentibus tribus gladiatorum spectacula edebantur. Ultimo verò ex quinquatrijs Tubilustrium celebratur: dictum quod in atrio Sutorio (pro quo nonnulli Satorio) sacrorum tubæ agnâ lustrata fuerint. Sunt tamen qui non tubas lustratas, verum urbem tubis lustratam esse putent. Festus Pompejus, lib. 18. Tubilustria (inquit) quibus diebus absciptum in Fastis est: Quod in atrio Sutorio agnâ tubæ lustrantur. Ab eis Tubos appellant; quod genus lustrationis ex Arcadia Pallante eò transferente, venisse dicunt. Ovid. 3. *Fastor.* v. 843. accinit:*

Ovid. Summa dies è quinque tubam lustrare canoram Admonet, & Forti sacrificare Deæ.

8 Hic Antonius Constantius genuinè exponit Tubam canoram, pro specialis tubæ lustratione. Sunt (infit) qui legant: Tubâ lustrare canorâ: existimantes consuevisse Romanos hoc tempore tubarum cantu lustrare universam civitatem, ultimo videlicet quinquatrium

Antilogia.

Tubilustrium.

Que Tubæ canorâ

die. Nos autem legendum esse, non dubitamus: Tubam lustrare canoram. Non tubis fiebat lustratio urbis hac die; sed tubam agnâ in atrio Sutorio Romani lustrabant. Quamnam ergo tubam? Famæ? Arbitror Bellonæ quapropter Ovidius addit: *Forti sacrificare Deæ.* Hinc Prisci Bellonam effingebant (ait Chartar. pag. 243.) interdum flagello pugnas concientem, nunc tuba bellicum canentem, nunc facem gestantem. Astruit Statius, 2. *Thebaid.* v. 717.

Nec magis ardentem Mavors, hastataque pugna Impulerit Bellona tubas.

Hujus ergo Dea tuba, quæ sonora propter clangorem dicebatur, in atrio Sutorio lustrabatur agnâ: aliæ autem tubæ 23. Maij, ut videbimus, teste Ovidio, d. lib. 5. v. 725.

Proxima Vulcani lux est, quam lustria dicunt:

Lustrantur puræ, quas fecit ille, tubæ.

Propriè hujusmodi festum non erat tubarum; sed Tubæ sonoræ dicatum Ninervæ, ita dictæ. Erat Minerva cognomento Tuba: ait Pausanias, cap. 63. A Græcis sumpsit Roma festum, quod vocavit *Tubam-canoram*, seu *Tubilustrium*.

9 Henric. Smet. in *Gloss. Fastor.* inquit: *Tubilustrium, ultima quinquatrium dies, qua in atrio populus tuba, & aqua lustrabatur. Quid enim si tuba ipsa lustrabatur? Vult Ovidius. Non vult, ut ex ejus auctoritate elucet. Non enim dicit Tuba, sed Tubam, innuens Bellonam. In lustratione Tubarum utebantur sacrificuli Romani libo, placenta ac molâ falsâ, aliquando thure & mero: in lustratione Tubæ sonoræ Bellonæ agna erat victima. Aquâ etiam utebantur in lustratione, vel cum fieret tubis vel sine tubis, quæ Aqua lustralis dicebatur (inventâ à dæmone, simia Dei; equidem eisdem ferè ritibus ac materiâ, qua sacra, ut diximus, die 2. n. 2.) conficiebatur, & in locis publicis in expiamen servabatur; de quo die 26. n. 4.) hodieque juxta Alexandr. Neapolit. 5. cap. 27. in usu erat. Populum (infit) purgari accepimus, ut excerptum vitulum ex forda bovis immolata utero, per Vestalem natu grandiore igni comburerent, exque illius cinere & equi sanguine, adassisque fabarum stipulis suffimen fieret, quo populus purgatur: quod quidem in templo Vestæ, præcipuâ curâ ad dubios casus & incerta fortunæ servabatur; hoc modo ab infortunijs populum universum expiari putantes: propter quæ Tubilustria veteres celebrantur diebus quibus Martio mense tubæ sacrorum in atrio Sutorio lustrabantur. Etiam de hujusce tubarum lustratione tractat d. lib. 2. cap. 22. & lib. 3.*

Imago Bellonæ.

Statius.

Ovid.

Minerva Tuba.

Aqua lustralis Ebnicorum.

Quorsum servata in Veste templi?

cap.

cap. 6. Plura diximus de Lustrationibus in Prolog. *Galeat.* §. 7. à n. 1. & 1. *Febr.* à n. 4. Salem in aquam etiam conijciebant, uti observat Natal. Comes, 1. *Mytholog.* cap. 13. & ramo lauri vel olivæ, vel alterius arboris, quæ esset illi Deo, cui sacra fiebant, consecrata, in illam aquam demerso, locum leniter irrorare.

Sal etiam in aqua lustrali.

Theocrit. Tum sal mittatur in undam, Atque coronatum decet hanc perfundere ramo. Ita Theocrit. *Edyl.* 24. à v. 95. ex Homero, 1. *Iliad.* v. 313. In levis maculæ absterfionem utebantur vel Superi hujusmodi aqua lustrali ad ortum Solis. Cratinus, in *Chiron.* Qua etiam, ubi aliquis fuisset mortuus, vel in locum infaustum vel immundum esset ingressus. Inter Ruffianos cum rem divinam sacerdos peragit, sanguinem, lac & fimum jumentorum accipit, & terræ miscet, inque vas quoddam infundit, eoque arborem scandit, atque concione habitâ, in populum spargit: & hæc asperfio pro Deo habetur & colitur. Abrah. Ortel. in *Tabul. Ruffia,* pag. 104. Pulvis erat lustralis, sicut inter alias gentes aqua vel ad Divos. Quapropter cum Juno descendisset ad inferos, ut pura posset in Olympum introire; cum rediret, aqua fuit lustrata ab Iride. Ovid. 4. *Metamorph.* fabul. 13. accinit:

Ovid. Leta redit Juno: quam cœlum intrare parantem

Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris.

10 Nescio an ex Hebræis vel Egyptijs tantum mortuorum horrerent Græci & Romani. Sanè lustratio hac in die tubarum fiebat, quia cum tubis majores, cum tibijs minores fato functi in foveam efferebantur. Mentio rituum inter Hebræos fit Matth. 9. 23. De Romanis Calphurn. *Ecol.* 1. à v. 65.

Altera regna Numa, qui primus ovantia cede Agmina, Romuleis & adhuc ardentia castris, Pacis opus docuit, jus sitque silentibus armis Inter sacra tubas, non inter bella sonare.

Hæccine ex Arcadia adduxit Evander, vel ejus filius Pallas ut notat Servius in illud *Virgil.* 11. v. 192. *It cœlo clamorque virum, clangorque tubarum.* De usu in funeribus tubarum & tibiarum, *Brod.* lib. 4. cap. 30. Hieronym. Magius, 1. *Miscell.* cap. 13. Senec. in *Lud. Claudij,* festivè. Petron. *Satyr.* pag. 74. Plutarch. in *Græcib.* Propert. 2. *Eleg.* 7. v. 12. Ovid. 5. *Trist.* *Eleg.* 1. v. 48. & 6. *Fastor.* à v. 639.

Temporibus veterum tibicinis usus avorum Magnus, & in magno semper honore fuit. Cantabat fanis, cantabat tibia ludis, Cantabat masis tibia funeribus, Tom. 1. *Ephem.*

Sal etiam in aqua lustrali.

Theocrit.

Ejus usus vel inter Superos.

Pulvis lustralis.

Ovid.

Calphurn.

Tibia & tuba in funeribus.

Ovid.

Quòd Patritiorum, Senatorum, summo- rumque Ducum funera clarescerent tubis, plebe;orumque tibijs: voluntarium arbitror. Promiscuè invenio. Cicero pro *Milone*, ait: *Clodium elatum sine cantu, sine tibijs.* Propert. d. *Tibia funesta tristior illa tuba.* Tibiæ quorumcumque funeribus adhibetæ. Ad tibiæ utique naniæ, quæ quidem communis plantium in justis nobilium & ignobilium, divitum pauperum, juvenum lenumque. Adi Plutarch. de *Musica.* Cuncta profectò in usu. Verum quorsum tubarum vel tibiæ lustratio? Nonnulli censent, quasi armilustrium, de quo 24. *April.* ut ficut arma lustrabantur, ita purificarentur tubæ; seu potius Tubicines; de quibus in *Sacrific. Gentii.* Stuck. cap. 198. *Tubicines etiam in appellatur, qui sacerdotes, vini speciosi sacra publice faciebant, tubarum lustrandarum gratiâ.* Sit Ergo: cæterum quantum auguror, cum tubæ deservirent sacris, ut statim dicemus; lustratione purificabantur, si assumptæ in profanos usus, maxime in funera, eò quod locus esset infaustus.

11 Alij cogitant inter sacrificandum solemne fuisse tubis clangere; ut adstantes hilares hilarescerent, vel ut silerent, vel ut paverent, vel ut divinarent: vel denique ne audirentur balatus ovium, aut mugitus taurorum; sicut in sacrificio *Moloch.* Has itaque causas promit Stuck. d. cap. 199. Inter Egyptios & Argivos usus tubarum in sacrificijs erat ad Deum evocandum. Eustach. in 1. *Homer. Iliad.* & Plutarch. 4. *Convival.* 99. cap. 5. Sententia etiam fuit Porphyrij in sacris Cybeles fanaticis Corybantis: quam jurè refutat lamblicus, de *Myster. Egypt.* 3. cap. 9. Demùm subdit Stuck alludens ad Saturni (in sacris, *Moloch.*) sacrificia; *Hujus rei clarum, manifestumque exemplum & testimonium habemus inhumanis illis sacrificijs, quæ omnis humanitatis expertia, immanitatum contra plenissima fuerunt; in quibus tympanorum, cymbalorum aliorumque instrumentorum gravissimi soni pulsantur, ne lamentabiles, miseri funestique illorum, qui igne cremabantur, fletus, ejulatus clamores atque vociferationes (liberorum præsertim à parentibus) exaudiantur, quibus illi ad commiserationem atque tristitiam commoverentur. Id enim ni fieret; minime sacrificijs litari Numina, dzmonia potius, sua placari posse existimabant. Moloch vocabatur etiam *Remphan*, in cuius simulacri fronte erat gemma adinstar stellæ resurgens; de quo 12. *Januar.* à n. 8. fuscque 19. *Decembr.* à n. 3. Adi Adrichom. in *Jerusal.* n. 186. præter dicta, Tom. 3. T. 4.*

Cur tubæ purificatæ?

Clangor tubarum in sacris, & quo intus?

Sacra Saturni & Moloch cum tubis & cantu.

Stella Moloch.

Yyy 2

n. 49.

n.49-6. T.3. n.47. & 8. T.12. D.5. n.3. reliqua in Ignis sacris dicemus.

12 Modò insinuanda infatuatio Ethnicorum per ignem immortalitatis satagentium. Hercules in Trachinia, de quo Sophocli. & Seneca in Hercul. Oetæo. Empedocles in Aëna. Diogen. Laert. in eo. Plin. 30. cap. 1. Calanus Gymnosophita juxta Babylonem. Valer. Maxim. 1. cap. 8. n. 10. Alius Indus in Augusti oculis, nomine Zarmarus. Dio Calsius, lib. 54. Etiam infamis & scelestus Peregrinus Parianus, post appellatus Proteus; in ludis Olympicis. Aul. Gell. 12. cap. 11. & Lucian. Dialog. Peregrin. Omnes quidem apud homines immortalitatis studio, studio carente voto. Bonif. Rhodigin. in tragœd. Amata 1. §.3. v.39. cecinit:

Ex igne cui spicula mortuum im-

Bonif. Rhodig.

Quando erit, d quando! Impurum hoc ut in igne resurgem?
Utque Pyrausta cremer flammis, phoenixque resurgam!

Ignis uti Numen cultus.

Huic furori propendentes obcæcati permul-ti, sese dedidere dolori. De insula Chenemg in Itiner. à pag. 95. refert Benjamin Tude- lensis: Sunt illius insula incolæ ignem colentes. Habent suos sacrificulos per singula loca in tem- plis Igni dicatis. Sunt verò hujusmodi sacrificuli omnium ariolorum & incantatorum totius orbis terra peritissimi in omni vanitate. Ante singu- la sana campus magnus & latus est, in quo ignis ignis omnibus diebus ardet; quem ipsi El- botha vocant. Solent autem filios suos per hunc ignem transmittere, expiandi causâ: mortuos etiam suos in medium rogam conjiciunt exuren- dos. Sunt præterea ex terra magnatibus, qui sese vivos igni devotent. Cum verò quispiam horum, familiaribus, necessarijs ac propinquis suis hujus- modi sibi institutam devotionem indicat; continuo summa omnium gratulatione & communi voce au- dit: Beatus tu, & benè tibi erit. Igitur quo die votum exolvendum est, magno convivio pri- mum exceptus, si dives fuerit, equo vehitur:

Ritus de- votionis in Ignis obse- quium.

sin verò pauperior, pedes suorum aliorumque tur- bà comitatus, ad campi usque initium deduci- tur; unde cursu intro, in ignem insilit. Tum verò familiares cognatique omnes & consanguinei tympanis & choreis summa cum letitia exultant & ludunt, quoad ille omnino combustus fuerit. Triduo autem post duo ex sacrificulis præcipuis do- mum illius adeuntes, familia omni domum pa- rare præcipiunt patri ipsorum, eadem die ipsis assuturo, atque quid ipsos facere oporteat, de- claraturo. Advocantur igitur de civitate testes aliquot: & ecce Satan illius speciem imitatus, adest; quem uxor & filij rogant, quemadmodum in illo cum illo altero seculo agatur: quibus

ille respondens: Veni, inquit, ad socios meos, à quibus non excipior, donec ea exolvam, quæ familiaribus & propinquis debeo meis. Exemplo filijs res distribuit suas, jubetque debita omnia creditoribus persolvi, & à debitoribus quicquid debeatur, exigi; restibus omnia ipsius verba & mandata excipientibus atque descri- bentibus, à quibus tamen non videtur. Tum verò se viam repetere dicens, evanescit. Hujusmodi itaque errore & mendacio, fraude- que sacrificulorum illorum calliditate, & ar- tibus magicis extracta, vanitatem suam hæc gens tuetur, ac mordicus tenet; seseque na- tionum omnium terræ beatissimam esse, jactat. Eadem inveniuntur apud Stuck. d. cap. 172. Videlicet diem 6. n.11.

Prostigia Salana.

13 Quia in diebus plurimis de Ig- nis cultu agendum, plura missa facio; unde homines stolidi ducti sunt in ejus adorationem, cogitantes ut prodigia, quæ ignorabant naturalia. Ignem repen- tē proflire, ab aqua foveri, solum floribus herbæque ornatum, si terra effo- diatur, sine læsione utrorumque ignem vomere; mare ardere, & alia hujus- modi (videnda apud Joann. Bapt. Port- tam lib. 12. de Magia natur. per tot. Vvecher. lib. 3. de Secret. Majol. Tom. 1. colloq. 22. & Jul. Cæsar. Scaliger. exercit. 3.) miracula acclamant, & prodigia pronun- ciant. De igne Medico asserit Solinus, cap. 24. Mysia, quas majores nostri jurè Cereris horreum nominabant; in quarum parte quæ Pon- tica est, apparet herba, qua insicitur oleum, quod vocant Medicum. Hoc ad incendium exci- tatum, si obruere aqua gestias; ardet magis, nec alio sopitur, quam tactu pulveris. Aliter refert Ammianus Marcellin. lib. 23. cap. 6. quem sequitur Stanlejus 2. Philosoph. Orien- tal. cap. 4. In hac regione (inquit) oleum conficitur Medicum, quo illitum telum, si emissum lentius laxiore arcu (nam iclu extin- guitur rapido) hæserit unquam, tenaciter cre- mat; & si aqua voluerit quisquam abluere aestu excitat acriora incendia. Idem de ig- ne Græco, ut infra videbimus. Quid quod cæci tribuerint igni divinitatem, ut Persæ? refert Maxim. Tyrius, serm. 28. dum amica videbant contraria flu- mina flammis. Emmanuel Thesaurus in Obsidion. Taurin. astruit, nullum esse in rerum natura vivacius divinitatis simula- crum; quod nimirum figurâ suâ pyra- midali tendat ad unitatem: quod natura constet maximè simpliciter & maximè actiosa: quod omnium corporum sit valde lucidum, & denique quia in coelum motu continuo pro-

Mira ex ig- ne ab illo facta, & celebrata à stultis.

Oleum Me- dicum.

Vnde ignis hieroglyphi- cum divi- nitatis?

Ignis Græ- cus aqua ac- cenditur.

properat, unde venerat. Mirabilis utique qui dicitur ignis Græcus, concitatus sub aqua, & inventus arte ingeniosa à Callinico, uti scribit Cassian. Catalog. glor. Mund. Confide- rat. 18. §. Adde. Bonif. Rhodigin. d. lib. 2. cap. 36. inquit: In ea Syria parte quæ Comagena vo- catur, palus est limum proferens, quod aqua resper- sum flammam concipit. Ignis Græci temperaturam demonstrat Robertus Valerius. Fit, inquit, bullitio saligni carbonis, salis acerrimi ardentis aquæ vitæ, sulphuris, picis thurisque, cum mollis Æthiopum la- na filo & camphorâ, quæ vel sola (dictu mirabile) ardet in aqua. Si Prisci vidissent, non solum super elementa, sed ignem collocassent su- pra Numina; ut pateret phraî Lucretij, 6. de Rer. natur. v. 39.

Quo confi- citur?

Lucret.

Unde volans ignis pervenerit.
Et hinc dominatus, ut extulerit se.

Trium- phus Sci- pionis Asi- na.

14 Anno v. c. 500. eodem die trium- phus Cn. Cornelij Scipionis, cognomento Asina, de Pœnis. Goltz in Fast. pagin. 91. etiam collegæ ejus C. Sempionij Blæsî, de quo 1. April. n. 16. Cum anno antecedenti Dij atque homines in Romanorum perni- ciam, & clades conspirasse viderentur hor- ribili naufragio, de quo 21. Januar. num. 4. haud Senatus despondit animum, sed Sci- pioni Asina Consuli præcepit reparare clas- sem, ut Aldrubal pridem victor è Sicilia fugaretur. Cum 300. navibus Panorumum Scipio acerrimè instructis machinis verberans, urbem expugnavit, & cives in dedi- tionem coegit, pactis in singula capita dua- bus minis; idque factum à quadraginta mil- libus civium, reliqua triginta millia venie- runt. Ita res Romana in Sicilia reparari cœ- pit, & hac urbe captâ naufragij memoria abolita. At nesciebant Romani quod illos manebat fatum: cum classe victrici & expi- latis opibus volens Blæsus trajicere in Afri- cam (illi viriliter obstitit Aldrubal) compellitur deferri in minoris Syrtis brevia, unde onerum jactura vix potuit naves educere. Romani similes victis versus Siciliam dire- xerunt iter: verum ad Lilybæum tam atro- ci tempestate jactati sunt, ut amissis cen- tum & quinquaginta navibus, undique Sici- liæ littora suis naufragijs Romani stravisse viderentur. Malè parta malè dilabuntur. Liv. 22. scil. 66. Reliqua de Scipione & qua- re Asina dictus, & ejus mors; jam acta, 22. Februar. n. 10.

Veneri Æ- neadi sa- cra.

15 In insula Zacyntho sacra Veneri Æneadi, & ipsi Æneæ. Egesippus de Æneæ navigatione. Haud vidi, sed historiam refert Halicarnasseus Antiq. Roman. 1. n. 23. Za- cynthum venerunt (inquit) Æneæ cognationis

memoria benigne ab insulanis accepti, contriverunt ibi aliquantulum temporis; quod tunc mare navi- gationem non admitteret. Interim Veneri in novo templo à se constructo sacra faciunt, quemadmo- dum etiam nunc publice facere solent Zacynthijs; & certamina juvenutis proposita sunt, tam cur- sus, quam alia varia. Præmium accipit qui primus ad templum cursu pervenit, vocaturque Æneæ cur- sus & Veneris; & ambobus statue sunt posita. Idem Abraham Ortelius in hujus He- rois navigatione. ex Poetis excepit, sed Lycophron in Veneris Æneadis templo inter cætera donaria scribit ibi condi- torem fani collocasse pyropum, cujus splendore vel noctu illuminabatur tem- plum. Scripsit quod somniaverat, vel cupiebat fuisse. Etiam ludicrum arbitror, ex- ponam quicquid de hujusce gemma legi. Pyropus est gemma flammaram æmula- trix: unde Ovid. 2. Metamorph. fab. 1. Flam- mas (ait) imitante pyropo. Frequentius Car- bunculus dicitur. Colore igneo in modum ardentis prunæ translucet, & per tenebras lumen diffundit. Si color ignitus jam de- gener, inter ignitas prunas sistitur; & su- perfusa aqua, qua languentes carbones extincti; è vestigio priori gratiâ, seu re- dividivo colore gloriabundus resplendet: tan- to naturæ miraculo; ut carbunculus Epy- rotus, seu pyropus, quasi flammam vi- brans vocetur: deinde quia ignem non vi- deatur sentire. Hæc astruit Franc. Rueus lib. 2. de Gemmis, cap. 14. Ildoxus verò 16. Origin. cap. 20. Æs coronarium vocat Py- ropum propter igneam colorem: Nam in singulas uncias æris, additis auri scrupulis se- nis, pertenui bractea ignescit, flammæque imi- tatur; unde & Pyropum dicitur. Hæc condi- tio gemmarum potissimum splendentium. Plinius, lib. 37. cap. 11. Pyrites (ait) attritus digitos adurit. In Phlegontide, intus ardere qua- dam videtur flamma, quæ non exeat. Non- nullis haud absurdum videtur, cum lu- ceat & proxima illuminet cicindela.

Æneæ sta- tua.

In illius templo Py- ropus.

Vnde ei splendor è languido re- sistitur?

Gemma Pyrites & Phlegontides.

16 Originem hujus lapilli, juxta men- tem Bonifac. Rhodigin. d. lib. 2. cap. 11. trahit vaga cogitatio ex historia ludicra gemmæ, quam Ciconia grata curatrici fœ- minæ, in ejus sinum vomuit: ignotæ pro- sùs pretiositatis, quousque splendor ejus solvit dormientis somnum: maximus enim ex lapillo fulgor exibat, quo radiata tota do- mus, ut videbimus (ex Ælian. 8. de Animal. cap. 22.) 4. Jul. n. 1. Ælianus (inquit Rhodi- gin.) lapidis nomen non effert: probabile ta- men videtur, fuisse pyropum (rideas) Nero- niano haud absimilem, qui in ejus Principis

Pyropus no- tū coruscans.